

Indledningen er redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Else Riisager
Tilsyn ved prof. dr.theol. h.c. Niels Jørgen Cappelørn

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktkommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til “Pindse-Sang”

ved Katja Gottlieb

Indhold

- 1 Baggrund
- 2 Indhold
- 3 Anvendt litteratur

1 Baggrund

Grundtvigs salme “Pindse-Sang” blev trykt første gang den 31. maj 1846 på forsiden af *Dansk Kirketidende*. Ugeskriftet blev udgivet og redigeret af Theodor Fenger og C.J. Brandt, der begge var en del af kredsen omkring Grundtvig.

2 Indhold

“Pindse-Sang”, der i dag er kendt under førstelinjen “Gud Helligånd, vor trøstermand”, er en af Grundtvigs mere alvorsprægede salmer. Den er bygget op som en henvendelse til Helligånden og falder i to dele, hvor de første fire strofer kan læses som en bekendelse eller en selvanklage og de sidste tre strofer som en bøn (Malling 1962, s. 54). Salmen anvender både betegnelsen “Trøstermand” og “Talsmand” om Helligånden, og knytter dermed an til Joh 14,15-17, 14,26 og 16,7, som er en del af Jesu afskedstale til disciplene (Engberg-Pedersen 2017, s. 172). Heri forudser Jesus den talsmand, som Gud skal sende disciplene efter Jesu bortgang. I den nuværende bibeloversættelse er det formuleret således: “Elsker I mig, så hold mine bud; og jeg vil bede Faderen, og han vil give jer en anden talsmand, som skal være hos jer til evig tid: sandhedens ånd, som verden ikke kan tage imod, fordi den hverken ser eller kender den. I kender den, for den bliver hos jer og skal være i jer” (Joh 14,15-16). Betegnelsen talsmand stammer fra det græske ‘parakletos’, der også kan oversættes til “hjælper”,

“advokat” eller “trøstermand” (Dahn 1984, s. 182), og betegnelsen “trøster” går tilbage til Luthers bibeloversættelse. I indgangsbeden til folkekirkens gudstjeneste findes benævnelsen “trøstermand” bevaret. Når Jesus taler om talsmanden, der skal afløse ham, er det i den kristne dogmatik brugt til at understøtte treenighedslæren, som Grundtvig på traditionel vis forudsætter og skriver sin salme ud fra. Ifølge den er Gud ét væsen, men i tre personer, dvs. fremtrædelsesformer, nemlig Faderen (Gud), Sønnen (Jesus Kristus) og Helligånden.

Salmens sidste tre strofer udgør en treleddet bøn til Helligånden. I strofe 5 bedes om at “vor Trøstermand” skal blive hos mennesket og vække det, for selvom mennesket mener at være levende, lever det først, når det vækkes af Helligånden. På samme vis er strofe 6 og 7 også bønner. Strofe 6 er en bøn om hjælp til at bekende den kristne tro, og strofe 7 en bøn om hjælp til at bede. Som Kristian Tårup beskriver det, hører de to vers sammen, som trosbekendelsen og fadervor hører sammen (Tårup 1939, s. 196). Salmen indgår i Den Danske Salmebog 2003 som nummer 293, og kan findes i afsnittet “Troen på Gud Helligånd”.

3 Anvendt litteratur

- *Den Danske Salmebog* (2003), København.
- Dahn, Helge (1984) *Salmehåndbogen. En gennemgang af den danske salmebog*, 2. udg. [1968]. København.
- Engberg-Pedersen, Troels (2017) *Johannesevangeliets klarhed. En læsning for præster og andre nysgerrige*. København.
- Malling, Anders (1962) *Dansk salmehistorie*, bind 3. København.
- Tårup, Kr. (1939) *Grundtvigs Pinsesalmer. En Redegørelse for tolv Salmer*. København.